

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36020261	IES Plurilingüe Terra de Turonio	Gondomar	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Lingua galega e literatura	4º ESO	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	6
3.1. Relación de unidades didácticas	8
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	9
4.1. Concrecións metodolóxicas	24
4.2. Materiais e recursos didácticos	26
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	28
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	29
6. Medidas de atención á diversidade	30
7.1. Concreción dos elementos transversais	31
7.2. Actividades complementarias	31
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	32
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	33
9. Outros apartados	33

1. Introducción

Contexto

O Instituto de Educación Secundaria Terra de Turonio é un centro público creado no ano 1999, sito en Gondomar e que recolle o alumnado dos centros adscritos: CEIP Serra-Vincios, CEIP Souto-Donas (Borreiros e Donas) e CEP Neira Vilas en Peitieiros.

O alumnado procede das parroquias de Vincios, Borreiros, Donas, Chaín, Couso, Morgadáns e Peitieiros, parroquias rurais en que o tipo de vivenda predominante é a unifamiliar.

O Concello de Gondomar ten unha poboación de 14.970 habitantes, dos que 7.469 son homes e 7.501 mulleres (Dastos do IGE, período 2022). Nas últimas décadas estase a observar un fluxo de familias que se asentan nestas zonas procedentes da cidade na procura dunha contorna máis tranquila.

A comunicación das parroquias co centro urbano é moi deficiente, pois aínda que existen pistas ou estradas entre elas, non existe transporte público. Por outra banda moitas estradas e pistas son excesivamente estreitas o que ocasiona problemas co transporte escolar.

En canto á dotación de rede de fibra, aínda que foi mellorando nos últimos anos, aínda non dá cobertura ao 100% do territorio do concello, o que pode repercutir negativamente na utilización de ferramentas dixitais e na realización das aulas de maneira telemática, cando isto se fai necesario.

As parroquias das que procede o noso alumnado contan con centros culturais que organizan diferentes actividades lúdicas, culturais e manteñen actividades periódicas de carácter deportivo, musical ou teatral.

Cabe destacar a importancia nesta comarca do monte comunal e da xestión do gando no monte. Gondomar é un dos concellos do sur de Pontevedra en que se organizan máis curros, sendo esta unha actividade fulcral para a poboación, tanto pola súa importancia como actividade económica e de saneamento do gando, como actividade cultural e tradicional. Xustamente este feito motivou no seu día a realización das actividades agrupadas baixo a denominación de Ceibes no monte no noso centro.

A nosa materia

A materia de Lingua e literatura galega na Educación Secundaria Obrigatoria oriéntase tanto á aprendizaxe instrumental do idioma e a

literatura que nel se produce, como á comprensión da realidade lingüística e cultural de Galiza, co obxecto de desenvolver nos escolares, alén do uso correcto, unha actitude de aprezo e de sensibilidade cara á lingua galega e a súa aceptación social.

Nesta etapa, é conveniente asumir a bagaxe lingüística do alumnado como punto de partida desde o que suxerir e achegar modelos normativos que amplíen as súas capacidades de comunicación. Este punto de partida non é alleo á análise e á comprensión do medio sociolingüístico no que vive o alumnado, nin aos factores (socioeconómicos, culturais, etc.) que interveñen nel.

A ESO debe favorecer o uso funcional da lingua como instrumento de comunicación e de representación, pero tamén a conciencia crítica sobre a situación do idioma e a súa permanencia histórica. Agora ben, o fomento do uso (procedementos) e do aprezo (actitudes) deberá constatarase, obxectivamente, na práctica e nos seus coñecementos teóricos. En consecuencia, a aprendizaxe de lingua galega e literatura na ESO oríéntase a un triplo obxectivo:

- Progreso do alumnado no dominio das destrezas instrumentais (escoitar, falar, ler e escribir) e dos coñecementos teóricos xa adquiridos na educación primaria.
- Coñecemento histórico e comprensión crítica da evolución e actualidade da lingua, con especial fincapé na sensibilización con todo o relacionado cos prexuízos e a necesaria normalización.
- O coñecemento da literatura galega como manifestación dunha cultura diferenciada e como referente para as súas propias producións.

Como no curso anterior seguimos a contar coa biblioteca como recurso e apoio para as clases ordinarias e para o Proxecto Lector de centro. Incluímos unha planificación do programa de lecturas dos diferentes niveis que pretendemos darlle difusión na biblioteca para mellorar o gusto pola lectura, a súa capacidade de comprensión e espírito crítico.

A colaboración e coordinación entre o Departamento de Galego e o Equipo de Dinamización da Lingua Galega é un feito necesario e contrastable na historia do Instituto e é a nosa intención que siga a selo. Con vistas a continuar co labor de difusión e coñecemento da nosa lingua e literatura e da comprensión da realidade plurilingüe para a superación dos prexuízos que bloquean o uso do galego, será obxectivo prioritario deste departamento a colaboración co EDLG nas diferentes actividades que este programe.

O estudio de radio escolar permite que o alumnado poida realizar as súas gravacións e mesmo emisións para o centro, empregando diversos contidos e procedementos da lingua e literatura galega.

Do mesmo xeito, este departamento vai volver incluír na súa programación, como un contido transversal prioritario para todo o curso, o traballo de todas as manifestacións da tradición oral en liña de colaboración con Ponte... nas ondas!

Uso da lingua galega.

Na última enquisa realizada no centro (2019-2020) sobre coñecemento e uso da nosa lingua entre o alumnado e o profesorado, obtivéronse os seguintes resultados:

1. Profesorado

1.1. Coñecemento.

Manifesta ter un bo coñecemento da nosa lingua (42,9%. O 19% di que moi bo) e, en coherencia, unha boa competencia (52,4%). En todo caso, o 71,4% di que sería necesario mellorar as súas competencias en lingua galega.

1.2. Uso.

Está equilibrado no 43% dos que utilizan maioritariamente español ou maioritariamente galego. Un 14,3% di usar indistintamente as dúas linguas.

1.3. Docencia.

O 38,5% do profesorado manifesta usar o galego na docencia da súa materia.

1.4. Evolución do cadro de persoal.

Hai un descenso no uso do galego como lingua de docencia, do 46,2% en 2015, ao 38,5% en 2019. Tamén como lingua habitual, pois en 2015 manifestaba utilizar maioritariamente o galego o 59% do profesorado, mentres que na enquisa de 2019, faino o 43% .

2. Alumnado.

2.1. Coñecemento.

Manifesta ter un coñecemento aceptábel da nosa lingua (45,6%. O 41,5% di que bo. Un 1,7% declara un coñecemento deficiente).

2.2. Uso.

Predominio do español: o 94,6% do alumnado di usar esta lingua no centro, o 93,7% coas amizades e o 82,1% utiliza esta lingua na casa.

2.3. Evolución.

Un descenso alarmante no uso do galego no centro, do 10% ao 5,4%, coas

amizades do 12% ao 6,3%, e na casa do 31,5% ao 17,9%. É dicir, o xa fraco uso da nosa lingua entre o alumnado reduciuse un 50% nestes catro anos. Estes datos permiten comprobar que hai unha tendencia clara (perceptible ano a ano) de menor uso da lingua galega nas familias e, especialmente, das persoas maiores cos nenos. Cabe dicir que a ruptura da transmisión xeracional produciuse na xeración anterior. Tamén se observa o florecemento de vellas actitudes contrarias á utilización da lingua galega por mor de prexuízos sociolingüísticos de vello cuño (lingua de aldea, de vellos, non moderna...)

Tendo en conta os últimos datos publicados polo IGE sobre uso da lingua galega (setembro 2019), o noso alumnado medra nunha das áreas máis desgaleguizadas do país e, a pesar diso, o concello en que vive mantén aínda unha poboación que fala maioritariamente en galego. Non é así no seu tramo de idade, en que a desgaleguización é tan intensa que está a borrar trazos fonéticos e léxicos que conservaban todas e todos os galegos con independencia da lingua que falasen. Esta realidade constatámola nas propias observacións da aula que nos está mostrando o avance desmesurado do proceso de castelanización.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Describir e apreciar a diversidade lingüística do mundo a partir do recoñecemento das linguas do alumnado e a realidade plurilingüe e pluricultural da Península Ibérica, analizando a orixe e o desenvolvemento sociohistórico das súas linguas (e, máis concretamente, a do portugués, catalán e éuscaro), e as características das principais variedades dialectais do galego, para favorecer a reflexión interlingüística, combater os estereotipos e prexuízos e valorar a devandita diversidade como fonte de riqueza cultural.	1-5	2-3				1-2		1-3
OBX2 - Comprender e interpretar textos orais e multimodais recollendo o sentido xeral e a información máis relevante, identificando o punto de vista e a intención do emisor e valorando a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido, para construír coñecemento, formar opinión e ampliar as posibilidades de gozo e de lecer.	2	2	1	2-3	4	3		

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Producir textos orais e multimodais con coherencia e fluidez e co rexistro adecuado, atendendo ás convencións propias dos diferentes xéneros discursivos, e participar en interaccións orais con actitude cooperativa e respectuosa, tanto para construír coñecemento e establecer vínculos persoais como para intervir de maneira activa e informada en diferentes contextos sociais.	1-3-5	2	1	2-3		2	1	
OBX4 - Comprender, interpretar e valorar textos escritos, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias, identificando a intención do emisor, reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade e fiabilidade para dar resposta ás necesidades e aos intereses comunicativos diversos e para construír coñecemento.	2-3-5	2	4	1	4	3		
OBX5 - Producir textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados, adecuados e correctos atendendo ás convencións propias do xénero discursivo elixido, para construír coñecemento e para dar resposta de maneira informada, eficaz e creativa a demandas comunicativas concretas.	1-3-5		1	2-3	5	2		
OBX6 - Seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes de maneira progresivamente autónoma, avaliando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e evitando os riscos de manipulación e desinformación, e integrala e transformala en coñecemento para comunicala desde un punto de vista crítico e persoal e, ao mesmo tempo, respectuoso coa propiedade intelectual.	3			1-2-3-4	4	2	3	
OBX7 - Seleccionar e ler de maneira autónoma obras diversas como fonte de pracer e coñecemento, configurando un itinerario lector que evolucione en canto á diversidade, complexidade e calidade das obras e compartir experiencias de lectura para construír a propia identidade lectora e para gozar da dimensión social da lectura.	1-4			3	1			1-2-3
OBX8 - Ler, interpretar e valorar obras ou fragmentos literarios do patrimonio galego, portugués e universal, utilizando unha metalinguaxe específica e mobilizando a experiencia biográfica e os coñecementos literarios e culturais que permitan establecer vínculos entre textos diversos e con outras manifestacións artísticas, para conformar un mapa cultural, ampliar as posibilidades de gozo da literatura e crear textos de intención literaria.	1-4					1		1-2-3-4

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX9 - Mobilizar o coñecemento sobre a estrutura da lingua e os seus usos e reflexionar de maneira progresivamente autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas, coa terminoloxía axeitada, para desenvolver a conciencia lingüística, aumentar o repertorio comunicativo e mellorar as destrezas tanto de produción oral e escrita coma de recepción crítica.	1-2	2	1-2		5			
OBX10 - Pór as propias prácticas comunicativas ao servizo da convivencia democrática, da resolución dialogada dos conflitos e da igualdade de dereitos de todas as persoas, utilizando unha linguaxe non discriminatoria e desterrando os abusos a través da palabra para favorecer un uso non só eficaz, senón tamén ético e democrático, da linguaxe.	1-5	3		3	3	1-2-3		

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Unidade 1	Repaso de ortografía. Acentuación, B/V, H-, grupos consonánticos, puntuación. Obradoiro de redacción. Erros frecuentes na escrita. As propiedades textuais: adecuación, coherencia e cohesión. A narración. Elementos da narración. Lectura dunha novela.	16	17	X		
2	Unidade 2	Outras linguas peninsulares. O éuscaro. Lusofonía Variación lingüística: diacrónica, diastrática, diafásica. As xergas A Irmandades da Fala. A poesía no tempo das Irmandades Análise dun texto poético.	17	18	X		
3	Unidade 3	O Grupo Nós. Castelao. Repaso do pronome persoal. A poesía galega de vangarda. Obradoiro de poesía. Traballo de investigacións sobre a evolución do uso da lingua galega desde 1936. Os prexuízos lingüísticos. A lingua galega dende 1975 ata hoxe: normativización e normalización. Situación actual do idioma.	17	17		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	Unidade 3	Lectura dun libro de poesía.	17	17		X	
4	Unidade 4	Estandarización da lingua galega. As desviacións da lingua estándar: castelanismos, vulgarismos, arcaísmos e hiperenxebrismos Rafael Dieste Clases de palabras Vocabulario A literatura durante a Guerra Civil e a diáspora.	17	18		X	
5	Unidade 5	Teatro. Análise dun fragmento teatral As relacións semánticas. O verbo. Lectura dunha peza teatral.	16	17			X
6	Unidade 6	Perífrases Blanco Amor Repaso práctico de morfosintaxe. Separado e xunto Fraseoloxía galega Traballo sobre a literatura galega a partir de 1950.	17	18			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Unidade 1	17

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas.	Procura a precisión ortográfica e gramatical	PE	45
CA2.2 - Realizar exposicións e argumentacións orais e escritas de certa extensión e complexidade con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social, educativo e profesional axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos, con fluidez, coherencia e cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes, utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Realiza argumentacións orais e escritas de certa extensión e complexidade con diferente grao de planificación.	TI	55

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Planifica a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa		
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e solucionar os problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisa os seus textos aplicando os seus coñecementos sobre coherencia e cohesión, corrección ortográfica e gramatical.		
CA2.10 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos, procurando consensos, tanto no ámbito persoal coma no educativo e no social.	Utiliza estratexias para a resolución dialogada dos conflitos		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Le de maneira autónoma textos seleccionados		
CA3.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crea textos		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e solucionar os problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisa os seus textos utilizando os instrumentos dixitais dos que dispomos (dicionarios, correctores ortográficos...).		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Secuencias textuais básicas, con especial atención ás argumentativas. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito social. Redes sociais e medios de comunicación. Etiqueta dixital e ris-cos de desinformación, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e dos elementos paratextuais dos textos icónico-verbais - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definici - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Mecanismos de cohesión. Conectores textuais de causa, consecuencia, condición e hipótese. Mecanismos de referencia interna, gramaticais e léxicos (nominalizacións e hiperónimos de significado abstracto).

Contidos

- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Os signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha preselección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible.
- Participación activa en actos culturais vinculados co circuío literario e lector.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e, en menor medida, do lusófono, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos. Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do univers
- Lecturas de obras que promovan a defensa dos dereitos humanos e a conciencia ambiental.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica. Elaboración de glosarios, recoñecemento de distintos tipos de dicionarios, potenciación das TIC a través do emprego do dicionario d
- Promoción dun modelo lingüístico afastado da castelanzación e da deturpación para conseguir unha lingua de calidade.

UD	Título da UD	Duración
2	Unidade 2	18

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Recoñecer e valorar as variantes dialectais do galego, identificando os trazos fónicos, gramaticais e léxicos máis característicos dos bloques e das principais áreas lingüísticas, establecendo as diferenzas respecto da norma e distinguindo estes trazos dos sociolectais e de rexistro en manifestacións orais, escritas e multimodais.	Recoñece as variantes dialectais do galego atribuíndo ao seu bloque dialectal mensaxes diversas segundo a procedencia dos falantes.	PE	45
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	Recoñece os elementos constitutivos da obra literaria. Relaciona o texto co seu contexto sociohistórico, tendo en conta a configuración e a evolución dos xéneros e subxéneros literarios.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas.	Procura a corrección ortográfica e gramatical.		
CA2.2 - Realizar exposicións e argumentacións orais e escritas de certa extensión e complexidade con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social, educativo e profesional axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos, con fluidez, coherencia e cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes, utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Realiza exposicións e argumentacións orais e escritas		
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e solucionar os problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisa os seus textos		
CA2.10 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos, procurando consensos, tanto no ámbito persoal coma no educativo e no social.	Utiliza estratexias para a resolución dialogada de posibles desavenencias nas aulas.		
CA3.1 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Comprende o sentido global e a información dos textos.		
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	Valora criticamente o contido e a forma dos textos	TI	55
CA3.4 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica, lectora e cultural.	Elabora un traballo escrito e un podcast sobre a obra escollida para lectura autónoma narrativa de carácter trimestral.		
CA3.6 - Establecer de maneira progresivamente autónoma vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	Establece de maneira progresivamente autónoma vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos e mostra implicación na lectura.		
CA3.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crea textos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e a metalinguaxe específica.	Explica os efectos no receptor das eleccións lingüísticas inapropiadas en relación á violencia de xénero.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Fenómenos dialectais fónicos, gramaticais e léxicos dos bloques e das áreas lingüísticas do galego. Comparación entre a norma e as variedades dialectais. - Diferenzas entre os trazos dialectais, os sociolectos e os rexistros. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito social. Redes sociais e medios de comunicación. Etiqueta dixital e riscos de desinformación, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e dos elementos paratextuais dos textos icónico-verbal - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal, dos abusos a través da palabra e dos usos - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definicións - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Mecanismos de cohesión. Conectores textuais de causa, consecuencia, condición e hipótese. Mecanismos de referencia interna, gramaticais e léxicos (nominalizacións e hiperónimos de significado abstracto). - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Os signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Participación activa en actos culturais vinculados co circuío literario e lector. - Expresión da experiencia lectora utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropiación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación. - Toma de conciencia e verbalización dos propios gustos e identidade lectora: aclarar os propósitos, activar o coñecemento de base, atender os contidos principais, avaliar a consistencia interna entre os contidos e os coñecementos previos, formular e avaliar - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos de maneira argumentada entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais. - Estratexias para a recomendación das lecturas en soportes variados, respectando sempre a propiedade intelectual, ou ben oralmente entre iguais, enmarcando de maneira básica as obras nos xéneros e subxéneros literarios. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e, en menor medida, do lusófono, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e

Contidos

- movementos artísticos.
- Estratexias e modelos de construción compartida da interpretación das obras, como discusións, conversas literarias, debates e emisión razoada das opinións persoais coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Estratexias de utilización de información sociohistórica, cultural e artística básica para construír a interpretación das obras literarias: achegamento ao contexto, á corrente literaria, ao autor ou autora e establecemento de parentescos literarios.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica. Elaboración de glosarios, recoñecemento de distintos tipos de dicionarios, potenciación das TIC a través do emprego do dicionario d
- Promoción dun modelo lingüístico afastado da castelanización e da deturpación para conseguir unha lingua de calidade.

UD	Título da UD	Duración
3	Unidade 3	17

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer e valorar, a partir da explicación da orixe común do galego e do portugués e do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico, as semellanzas e diferenzas entre as dúas linguas, identificando e contrastando os trazos lingüísticos máis salientables e ampliando o repertorio léxico en lingua portuguesa.	Recoñece as semellanzas e diferenzas entre galego e portugués	PE	45
CA1.4 - Valorar a lingua éuscara, analizando as súas características máis salientables para coñecer e comprender a realidade lingüística de España.	Coñece as características do éuscaro.		
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	Recoñece os elementos constitutivos da obra literaria. Relaciona o texto co seu contexto sociohistórico, tendo en conta a configuración e a evolución dos xéneros e subxéneros literarios.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.4 - Formular xeneralización sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	Identifica os elementos lingüísticos e recoñece as súas funcións.		
CA1.3 - Identificar e cuestionar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal a partir da análise da diversidade lingüística da contorna escolar e social próxima e da exploración e reflexión sociolingüística sobre os fenómenos de contacto entre linguas e da indagación dos dereitos lingüísticos individuais e colectivos.	Identifica e cuestiona os prexuízos.		
CA1.5 - Elaborar traballos de investigación de maneira progresivamente autónoma en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social, partindo da información seleccionada.	Elabora un traballo de investigación en parellas sobre a manipulación informativa mediante un seguimento durante tres semanas.		
CA2.4 - Comprender, valorar e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade, realizando as inferencias necesarias e avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	Comprende, valora, interpreta e avalía a calidade e fiabilidade de textos dos medios de comunicación.		
CA2.6 - Localizar, seleccionar e contrastar información de maneira progresivamente autónoma procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e reelabora e comunica de maneira creativa adoptando un punto de vista crítico e respectando os principios de propiedade intelectual.	Contrasta a información en diversos medios de comunicación adoptando un punto de vista crítico.	TI	55
CA2.9 - Identificar e desterrar os usos discriminatorios da lingua, os abusos a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais da comunicación.	Identifica e desterra os usos discriminatorios da lingua		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Ler de maneira autónoma textos seleccionados		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas.	Enriquece o seu traballo con precisión léxica, corrección ortográfica e gramatical e construcións morfosintácticas máis xenuínas na nosa lingua.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e solucionar os problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisa o seu traballo de investigación de forma autónoma utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Ampliación do coñecemento do portugués. Semellanzas e diferenzas léxicas entre o galego e o portugués (falsos amigos). - Desenvolvemento da reflexión sociolingüística. Exploración e rexeitamento de prexuízos e estereotipos lingüísticos. Os fenómenos do contacto entre linguas: bilingüismo, diglosia, préstamos, interferencias. - Indagación sobre os dereitos lingüísticos e a súa expresión en leis e declaracións institucionais. - Valoración e comprensión das principais características do éuscaro. - Elaboración de traballos de investigación relacionados con temas de interese académico, persoal ou social. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Xéneros discursivos propios do ámbito profesional: o currículo, a carta de motivación e a entrevista de traballo. - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. As falsas noticias. Valoración - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definicións - Alfabetización mediática e informacional: procura e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia; análise, valoración, reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento; comunica - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Participación activa en actos culturais vinculados co circuío literario e lector. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e, en menor medida, do lusófono, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.

Contidos

- Estratexias e modelos de construción compartida da interpretación das obras, como discusións, conversas literarias, debates e emisión razoada das opinións persoais coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Estratexias de utilización de información sociohistórica, cultural e artística básica para construír a interpretación das obras literarias: achegamento ao contexto, á corrente literaria, ao autor ou autora e establecemento de parentescos literarios.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d
- Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos. Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo
- Lecturas de obras que promovan a defensa dos dereitos humanos e a conciencia ambiental.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras. A subordinación. A consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría.
- Procedementos de adquisición e formación de palabras. Reflexión sobre as mudanzas no seu significado, as relacións semánticas entre palabras e os seus valores denotativos e connotativos en función do contexto e do propósito comunicativo.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica. Elaboración de glosarios, recoñecemento de distintos tipos de dicionarios, potenciación das TIC a través do emprego do dicionario d

UD	Título da UD	Duración
4	Unidade 4	18

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	Recoñece os elementos constitutivos da obra literaria. Relaciona o texto co seu contexto sociohistórico, tendo en conta a configuración e a evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	PE	45
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	Identifica os elementos lingüísticos e recoñece as súas funcións.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Comprender e valorar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais, escritos e multimodais de certa complexidade de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos e avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Comprende e valora as características de seu do currículo analizando a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	TI	55
CA2.5 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Dado un suposto, redacta en rexistro formal de maneira satisfactoria un currículo tendo en conta a situación comunicativa, a persoa destinataria, o propósito e a canle e que cumpra as características de adecuación, coherencia e cohesión.		
CA3.1 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Interpreta o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en diferentes textos.		
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	Valora o contido e a forma de textos de certa complexidade		
CA3.4 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica, lectora e cultural.	Elabora un booktuber en vídeo sobre a obra escollida para lectura autónoma poética de carácter trimestral (entre as tres propostas) relacionándoa coa súa experiencia biográfica e cultural.		
CA3.6 - Establecer de maneira progresivamente autónoma vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	Nas súas creacións poéticas establece vínculos con outras obras da nosa tradición literaria e con outras artes.		
CA3.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crea textos poéticos con intención literaria partindo de referentes poéticos da historia da literatura galega.		
CA4.1 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas.	Emprega ferramentas dixitais (correctores e dicionarios) para enriquecer os seus textos tanto ortográfica como gramaticalmente, aumentar a súa precisión léxica e usar construcións morfosintácticas máis xenuínas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Xéneros discursivos propios do ámbito profesional: o currículo, a carta de motivación e a entrevista de traballo.
- Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definici
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Participación activa en actos culturais vinculados co circuío literario e lector.
- Expresión da experiencia lectora utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropiación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.
- Toma de conciencia e verbalización dos propios gustos e identidade lectora: aclarar os propósitos, activar o coñecemento de base, atender os contidos principais, avaliar a consistencia interna entre os contidos e os coñecementos previos, formular e avali
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos de maneira argumentada entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais.
- Estratexias para a recomendación das lecturas en soportes variados, respectando sempre a propiedade intelectual, ou ben oralmente entre iguais, enmarcando de maneira básica as obras nos xéneros e subxéneros literarios.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e, en menor medida, do lusófono, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias e modelos de construción compartida da interpretación das obras, como discusións, conversas literarias, debates e emisión razoada das opinións persoais coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Estratexias de utilización de información sociohistórica, cultural e artística básica para construír a interpretación das obras literarias: achegamento ao contexto, á corrente literaria, ao autor ou autora e establecemento de parentescos literarios.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Procedementos de adquisición e formación de palabras. Reflexión sobre as mudanzas no seu significado, as relacións semánticas entre palabras e os seus valores denotativos e connotativos en función do contexto e do propósito comunicativo.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica. Elaboración de glosarios, recoñecemento de distintos tipos de dicionarios, potenciación das TIC a través do emprego do dicionario d

UD	Título da UD	Duración
5	Unidade 5	17

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	Recoñece os elementos constitutivos da obra literaria. Relaciona o texto co seu contexto sociohistórico, tendo en conta a configuración e a evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	PE	45
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	Identifica os elementos lingüísticos e recoñece as súas funcións.		
CA2.1 - Comprender e valorar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais, escritos e multimodais de certa complexidade de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos e avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Comprende e valora as características de seu da entrevista de traballo e da carta de motivación analizando a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	TI	55
CA2.3 - Participar de maneira activa e axeitada en interaccións orais informais e en situacións orais formais de carácter dialogado, mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	Participa de forma correcta nunha entrevista como aspirante a unha oferta de traballo mantendo a escoita activa, a cooperación conversacional e a cortesía lingüística.		
CA2.5 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Dado un suposto, redacta en rexistro formal de maneira satisfactoria unha carta de motivación tendo en conta a situación comunicativa, a persoa destinataria, o propósito e a canle e que cumpra as características de adecuación, coherencia e cohesión.		
CA2.7 - Adoptar hábitos de uso crítico, seguro, sustentable e saudable das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información, reflexionando sobre as posibles manipulacións presentes nas canles de transmisión da información.	Procura e valora con criterio crítico a información laboral que se ofrece nos medios de comunicación e nas redes sociais reflexionando sobre as posibles manipulacións presentes nas ofertas de traballo.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Ler de maneira autónoma textos seleccionados		
CA4.1 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas.	Dado un texto, enriquece con precisión léxica, corrección ortográfica e gramatical así como tamén coa utilización de construcións morfosintácticas máis xenuínas evitando castelanismos e outras deturpacións.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Xéneros discursivos propios do ámbito profesional: o currículo, a carta de motivación e a entrevista de traballo. - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: cooperación conversacional e cortesía lingüística. Es-coita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos. - Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audien-cia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. A deliberación oral argumentada. A ex - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramati-cal e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definici - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Correlación temporal na subordinación de oracións e no discurso relatado. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consul-ta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha prese-lección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Participación activa en actos culturais vinculados co circuíto literario e lector. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e, en menor medida, do lusófono, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Estratexias e modelos de construción compartida da interpretación das obras, como discusións, conversas lite-rarias, debates e emisión razoada das opinión persoais coa incorporación progresiva da metalinguaxe especí-fica. - Estratexias de utilización de información sociohistórica, cultural e artística básica para construír a interpreta-ción das obras literarias: achegamento ao contexto, á corrente literaria, ao autor ou autora e establecemento de parentescos literarios.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e lingua-xes. Elementos de continuidade e d - Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos. Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do univers - Lecturas de obras que promovan a defensa dos dereitos humanos e a conciencia ambiental. - Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica. Elaboración de glosarios, recoñecemento de distintos tipos de dicionarios, potenciación das TIC a través do emprego do dicionario d - Promoción dun modelo lingüístico afastado da castelanización e da deturpación para conseguir unha lingua de calidade.

UD	Título da UD	Duración
6	Unidade 6	18

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	Recoñece os elementos constitutivos da obra literaria. Relaciona o texto co seu contexto sociohistórico, tendo en conta a configuración e a evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	PE	45
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	Identifica os elementos lingüísticos e recoñece as súas funcións.		
CA2.2 - Realizar exposicións e argumentacións orais e escritas de certa extensión e complexidade con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social, educativo e profesional axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos, con fluidez, coherencia e cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes, utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Realizar unha exposición oral.	TI	55

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Comprende textos literarios da última década.		
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	Valora criticamente textos que forman parte da súa selección da creación literaria galega dun xeito argumentado e con referencias á evolución do xénero.		
CA3.4 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica, lectora e cultural.	Elabora un traballo e un podcast		
CA3.6 - Establecer de maneira progresivamente autónoma vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	Establece de maneira progresivamente autónoma vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos e mostra implicación na lectura.		
CA3.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crea textos literarios multimodais que conversen con outras linguaxes artísticas e audiovisuais da literatura galega da última década.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e solucionar os problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisa o seu traballo textual de forma autónoma utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. As falsas noticias. Valoración - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definicións - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Participación activa en actos culturais vinculados co circuíto literario e lector. - Expresión da experiencia lectora utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropiación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.

Contidos

- Toma de conciencia e verbalización dos propios gustos e identidade lectora: aclarar os propósitos, activar o coñecemento de base, atender os contidos principais, avaliar a consistencia interna entre os contidos e os coñecementos previos, formular e avali
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos de maneira argumentada entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais.
- Estratexias para a recomendación das lecturas en soportes variados, respectando sempre a propiedade intelectual, ou ben oralmente entre iguais, enmarcando de maneira básica as obras nos xéneros e subxéneros literarios.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e, en menor medida, do lusófono, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias e modelos de construción compartida da interpretación das obras, como discusións, conversas literarias, debates e emisión razoada das opinións persoais coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Estratexias de utilización de información sociohistórica, cultural e artística básica para construír a interpretación das obras literarias: achegamento ao contexto, á corrente literaria, ao autor ou autora e establecemento de parentescos literarios.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Diferenzas relevantes e interseccións entre a lingua oral e a lingua escrita atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos.
- Relación entre os esquemas semántico e sintáctico da oración composta (subordinada). Observación e transformación de enunciados de acordo con estes esquemas e uso da terminoloxía sintáctica necesaria.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica. Elaboración de glosarios, recoñecemento de distintos tipos de dicionarios, potenciación das TIC a través do emprego do dicionario d

4.1. Concrecións metodolóxicas

O principal propósito que se procura é mellorar a competencia comunicativa en lingua galega.

Antes de comezar cada unidade, tratarase de pescudar na aula os coñecementos previos do alumnado, para relacionalos progresivamente cos novos contidos que se impartan, na procura dunha aprendizaxe significativa e construtiva na que os novos coñecementos e o proceso de aprendizaxe estean relacionados co desenvolvemento psicolóxico, o ritmo evolutivo e as capacidades e contidos adquiridos previamente polas alumnas e alumnos.

Farase fincapé tamén en que a aprendizaxe é un proceso continuo e, por

iso, cómpre ir dotando o alumnado da autonomía que lle permita "aprender a aprender", a buscaren por si mesmos a información que teñen ao seu alcance para que o día de mañá saiban desenvolverse.

Procurarase que os conceptos aprendidos arraiguen debidamente, aínda que iso se traduza nunha redución dos mesmos e, por tanto, da propia programación, pois é preferible aprender poucos conceptos e facelo de xeito rigoroso a aprender moitos de maneira superficial, como sucede coa aprendizaxe memorística significativa.

Liñas a seguir:

- A metodoloxía de ensino en Lingua Galega e Literatura tratará de ser o máis activa posible e alternará traballos individuais con traballos cooperativos que melloren os vínculos entre o alumnado e mesmo favorezan as relacións interculturais, por suposto, incluíndo na mesma liña a ensinanza por competencias.

- Outra cuestión a ter en conta é o traballo da oralidade. O uso da lingua polo noso alumnado está relegado a unha práctica ritual forzada nas clases de Lingua Galega, agás casos puntuais de alumnado galegofalante, aínda que, mesmo entre eles, a diglosia aféctaos de tal xeito que chegan a non usar a nosa lingua nas aulas da nosa materia.

- Aplicación dun enfoque interdisciplinar. Procurarase a comunicación co profesorado das demais materias para facilitar o tratamento de contidos, evitar a redundancia e promover a complementariedade. Por tanto traballarase nun CIL que determine unha terminoloxía común e rendibilice a impartición de contidos entre as materias de lingua.

- Traballo durante todo o curso da comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, a competencia dixital, o fomento da creatividade, do espírito científico e do emprendemento. A adquisición destas destrezas pode acadarse a través da lectura de distintos tipos de textos, da súa comprensión e da reflexión arredor deles.

- Secuenciación dos contidos partindo dos máis accesibles e chegando aos máis complexos, tendo en conta as diferentes capacidades da aula e a adquisición dos contidos. Prestarase especial atención á diversidade, e farase unha atención individualizada na medida do posíbel, co obxecto de previr as dificultades de aprendizaxe. De acordo con isto, poranse en practica mecanismos de reforzo cando se detecten estas dificultades ou tarefas de ampliación para aquel alumado que precise afondar máis nos contidos.

- Realización da aprendizaxe como un proceso colaborativo. En consecuencia, crearemos situacións en que o alumnado perciba que cando os resultados do grupo melloran, tamén melloran os individuais.

- Aproveitamento das posibilidades que nos ofrecen as TIC, pero non só, para a realización de actividades cooperativas con mecanismos que potencien un traballo realmente grupal fronte á suma agrupada de traballos individuais. En todo caso, centrarémonos en fornecer ferramentas que garantan o consumo de contidos da rede de maneira segura e eficaz; ofrecendo estratexias para evitar, por exemplo, a asunción das noticias falsas.

- Motivación do alumnado empregando unha ampla variedade de técnicas e recursos: gamificación, realización de

proxectos, ...

- Incentivación da aprendizaxe do alumnado tendo moi presentes as técnicas de estudo. O obxectivo é que se aprenda a planificar o traballo, a detectar as carencias e a desenvolver estratexias de mellora.
- Incentivación da participación do alumnado nas actividades complementarias organizadas polo centro. As que correspondan ao Departamento serán programadas tendo en conta os contidos da materia.
- Promoción do respecto pola diversidade e a riqueza lingüística e formación para a detección e superación de prexuízos sobre o galego e sobre calquera outra lingua. A detección e a non asunción de prácticas lingüísticas discriminatorias inclúiranse como contido específico na programación.
- Especial potenciación da igualdade entre mulleres e homes. A linguaxe que se empregue, os materiais e textos seleccionados (por contido e autoría) ou a asignación de roles nos traballos de grupo axustaranse sempre a esta intención. O traballo en igualdade centrarase tamén na non discriminación por motivos de xénero, orientación sexual, lingua, raza, relixión e basearase nunha metodoloxía socio-afectiva centrada na “autoinvestigación” e na reflexión colectiva para detectar problemas e as súas posibles solucións.
- A potenciación da reflexión interlingüística, centrada especialmente na lingua galega e portuguesa. Buscamos a intercomunicación nos dous idiomas. Con este fin, promoveranse actuacións que, de xeito presencial ou virtual, propicien os intercambios lingüísticos entre o alumnado galego e lusófono (encontros, concursos, festivais...).
- Proposta de lectura de obras que, alén de ampliar os ámbitos de coñecemento do alumnado e de mellorar o seu nivel de capacidade verbal, promovan a defensa de valores socioculturais e éticos (dereitos humanos, igualdade, non violencia, conciencia ambiental, benestar animal...).
- O cultivo da sensibilidade estética e cultural do alumnado para que sexa quen de apreciar a beleza das obras literarias e para fomentar o enriquecemento do seu acervo cultural e das súas posibilidades de expresión.
- O desenvolvemento da competencia dixital en lingua galega a través das TIC e o coñecemento de recursos dixitais que faciliten a procura de información, a revisión dos textos e a súa posterior divulgación, sempre respectando os dereitos da propiedade intelectual.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
BIBLIOGRAFÍA
Callón Torres, Carlos. (2012): Como falar e escribir en galego con corrección e fluidez. Vigo. Xerais.
Callón Torres, Carlos. (2022): O libro negro da lingua galega. Vigo. Xerais.
Freixeiro Mato, X.R. (2006): Manual de Gramática galega (2ª Edición). Vigo: Promocións Culturais Galegas. S.A.
Pena Sánchez, Xosé Ramón (2013) Historia da literatura galega I. Das orixes a 1853. Edicións Xerais de Galicia.

Pena Sánchez, Xosé Ramón (2014) Historia da literatura galega II. De 1853 a 1916. O Rexurdimento. Edicións Xerais de Galicia.
Queixas Zas, Mercedes (2016) De pergamiños, follas voandeiras e libros ao .gal. Breve historia da literatura galega. Edicións Xerais de Galicia.
Rosales Cereijo, Manuel (2002). A linguaxe literaria. Guía de recursos para a análise textual. Edicións Xerais de Galicia.
Freixeiro Mato, Xosé Ramón (2013): Estilística da Lingua Galega. Vigo: Xerais.
Iglesias Álvarez, Ana. (2003): Falar galego: no veo por qué : aproximación cualitativa á situación sociolingüística de Galicia. Vigo. Edicións Xerais de Galicia.
Casa de Rosalía. Fundación Rosalía de Castro (https://rosalia.gal/)
Núñez Singala, Manuel. (2009): En galego, por que non? Contra os prexuízos e as simplificacións en contra da lingua galega. Vigo. Galaxia.
RAG/ILG. (2003): Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego-
Ramallo, Fernándo (coord.). (2021): A lingua en 2050. Editora Catroventos.
Ramallo, Fernándo (coord.). (2023): A lingua en futuro: a mocidade imaxina o 2050. Editora Catroventos.
Rodríguez Carnota, Miguel (2022): Lingua, poder e adolescencia. Vigo: Xerais
Vilavedra, Dolores. (1999): Historia da Literatura Galega. Galaxia.
VVAA (2009): 55 mentiras sobre a lingua galega. A Coruña. Laiovento.
WEBGRAFÍA
Aulas Galegas.Galego (https://aulasgalegas.org/category/linguas/galego/)
Castro Figueiras, Eva María e Rodríguez Ricart, María Cristina, Breve guía para mellorarmos o uso do galego: (https://www.uvigo.gal/sites/uvigo.gal/files/contents/paragraph-file/2022-06/breve-guia-uso-galego.pdf)
Historia da Literatura Galega. AS-PG (http://literaturagalega.as-pg.gal/)
Lingua e Literatura Galegas ¿ cotovia.org (Lingua e Literatura Galegas - cotovia.org)
Ogalego.eu-ogalego.gal: exercicios, cantigas, pseudónimos ... (https://www.ogalego.eu/)
LG3 O soportal da Literatura Galega do Consello da Cultura Galega: http://culturagalega.gal/lg3/
Aulas Galegas: https://aulasgalegas.org/
Aulas Galegas - Materia de Lingua Galega e Literatura: https://aulasgalegas.org/category/linguas/galego/
Diccionario castelán-galego. Rinoceronte Editora: https://rinoceronte.gal/diccionario/
Diccionario da RAG: https://academia.gal/diccionario
Diccionario de Pronuncia da Lingua Galega. USC.: https://ilg.usc.es/pronuncia/
Dicionário Estraviz: https://www.estraviz.org/avanzada.php
Diccionario fluvial (é un diccionario visual dos ríos galegos): https://www.rios-galegos.com/
Diccionario de termos literarios. AS-PG: http://literaturagalega.as-pg.gal/termos-literarios/a.html
Glosario de erros léxicos e fraseolóxicos máis comúns en galego. Servizo de Normalización Lingüística da USC: https://www.usc.es/gl/servizos/snl/asesoramento/dubidas/glosario

Portal da Lingua Galega. Secretaría Xeral de Política Lingüística: https://www.lingua.gal/portada
Portal das Palabras. Real Academia Galega e Fundación Barrié: http://www.portaldaspalabras.org/
Real Academia Galega: https://academia.gal/inicio
Vocabulario ortográfico da lingua galega (VOLG), RAG / ILG, Galaxia (http://www.realacademiagalega.org/recursosvolg)

Para alén dos materiais funxibles habituais, serán imprescindíbeis ferramentas que permitan o acceso a información dixital, principalmente a través de Internet.

- Materiais: bolígrafos, lapis, folios, mesas e cadeiras independentes e non ancoradas, ordenadores Edixgal, proxector para o seu uso na aula e fotocopiadora do centro. O caderno do alumnado será un dos materiais esenciais e procurarase que sexa ao mesmo tempo ca un soporte para a realización da práctica, o lugar en que se elaboren os apuntamentos para estudar a materia.

- Recursos didácticos: materiais teóricos e exercicios prácticos de elaboración propia, aloxados en Edixgal ou entregados en formato ficha; libro de texto Netex e/ou Edebé, ou outras propostas didácticas para Lingua Galega e Literatura. Canle de youtube, blogs específicos sobre lingua galega e outras redes sociais, textos en diferentes formatos e de diferente procedencia, podcats, programas de televisión, filmes, páxinas de xornais dixitais e en papel, dicionarios (impresos e dixitais), nomeadamente a aplicación do Portal da Lingua que se recomenda que descarguen no seu móbil. Carteis publicitarios, biblioteca do centro e biblioteca municipal. Cuestionarios telemáticos.

Os contidos teóricos de elaboración propia serán presentados empregando diferentes recursos: presentacións dixitais, diagramas, infografías, blogs, wikis).

Outro dos recursos empregados será a proposta de lectura de obras literarias escritas en galego. En cada trimestre lerase un xénero literario e aproveitarase para realizar un traballo que recollerá aspectos como: temática do libro, información sobre o autor ou autora e características do xénero literario ao que pertence. Ao inicio de cada trimestre realizarase unha sesión de dinamización da lectura en que se presentarán as propostas de lectura ao alumnado. A elección do xénero a ler en cada trimestre virá determinada pola cronoloxía dos contidos (normalmente narrativa no primeiro trimestre, poesía no segundo e teatro no terceiro).

As aulas e a biblioteca son os lugares en que o alumnado ten ao seu alcance a maioría dos recursos e materiais do centro.

Tamén se terán en conta materiais axeitados para a atención á diversidade, como recursos ACI fotocopiábeis.

O centro dispón dunha equipación adecuada para todo o alumnado, mesmo para aquel que teña dificultades de accesibilidade ás súas instalacións (cadeiras de rodas, elevadores, escada rolante, muletas etc.).

Nas modalidades semipresencial e non presencial, e xa que todo o alumnado conta con ordenador Edixgal e, a maioría, con teléfono con datos, procederase do seguinte xeito:

- Os traballos presentarase preferentemente a través de Edixgal. En todo caso, o profesorado facilitará ao alumnado un correo electrónico de contacto.

- A comunicación co alumnado realízase a través da mensaxería de Edixgal preferentemente.

- Realizaranse sesións para resolver dúbidas, responder preguntas, corrixir de maneira colectiva ou explicar as novas tarefas e actividades a realizar.

- ¿ Modalidades semipresencial, nas sesións presenciais.

- ¿ Modalidade non presencial a través de videoconferencia

- Comprobarase que todo o alumnado ten medios de conexión e, non caso de que non sexa así, recorrerase aos medios que se poñan á súa disposicións a través da Consellaría, Concello, etc.

Nestes casos, teranse en conta tamén, as normas de continxencia que fixe o centro para todas as materias.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial efectuarase nas primeiras sesións do curso. Será, xunto coa información obtida a través do Departamento de Orientación e da consulta do expediente académico da alumna ou alumno no XADE, unha ferramenta esencial para coñecer o nivel académico do alumnado nas distintas competencias, co fin de poder adaptar o seu proceso de ensinanza e a súa proposta didáctica a ese nivel.

A avaliación inicial constará das seguintes actividades:

- Proba de avaliación inicial en que se realizarán preguntas relacionadas coa comprensión lectora, ortografía, morfoloxía, sociolingüística e literatura:

- Ficha individual de intereses-motivacións do alumnado

- Rexistro da lectura mecánica e proba de comprensión lectora

- Rexistro da utilización do galego na expresión oral espontánea
- Rexistro de acceso a Internet fóra das instalacións do centro.

A partir dos resultados desta primeira avaliación identificáronse os alumnos ou as alumnas que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe. E se valorarán, se for preciso, medidas organizativas e curriculares a adoptar.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	16	17	17	17	16	17	100
Proba escrita	45	45	45	45	45	45	45
Táboa de indicadores	55	55	55	55	55	55	55

Criterios de cualificación:

Criterios de cualificación:

A avaliación realizarase en función das seguintes porcentaxes:

45% - EXAMES: contéplanse a realización de dous exames por trimestre co obxecto de avaliar os contidos traballados. Avaliaranse mediante probas escritas.

20% - LECTURAS TRIMESTRAIS: avaliaranse mediante unha ficha de análise de texto, con preguntas de perfil creativo e investigador. Así mesmo, poderá ser avaliada a exposición oral dalgunha das partes do traballo na aula. Avaliaranse mediante probas escritas e táboa de indicadores.

35% - TRABALLOS: avaliaranse os traballos de corte científico que poidan realizarse ao longo do curso, as intervencións orais regradas, ben para expoñer contidos teóricos, ben para realizar a valoración/presentación de produtos culturais de diferente natureza previamente indicados pola docente. Poderá avaliarse a estrutura e orde do caderno, a incorporación de data, a presentación, a toma de apuntamentos, a calidade dos contidos e a corrección efectiva das tarefas. Así mesmo realizarase un seguimento do traballo do alumnado nas sesións, valoraranse as súas intervencións na aula e farase un seguimento exhaustivo de todas e cada unha das tarefas que se encomenden. Avaliaranse mediante táboas de indicadores.

Para aprobar a materia é indispensable realizar as intervencións dentro da aula en lingua galega. ** Dentro de cada trimestre as probas escritas representan o 55% e as táboas de indicadores o 45%.

A nota final será calculada segundo o peso porcentual asignado a cada trimestre polo departamento: 20%, 35%, 45%.

Tanto nas probas escritas como nas tarefas entregadas, cada falta de ortografía descontará 0,05 se for leve e 0,1 se for grave, até un máximo de 2 puntos.

USO DA LINGUA. No Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia, no artigo 12 establécese: "Nas clases de lingua e literatura galega e lingua e literatura castelá, usarase, respectivamente, o galego e o castelán, tanto por parte do profesorado como por parte do alumnado". O incumprimento deste artigo por parte da alumna ou alumno no desenvolvemento das sesións de clase provocará un suspenso na materia en tanto que demostra falta de coñecemento ou respecto pola utilización da nosa lingua que é o núcleo da propia materia.

Segundo o Decreto tamén, o alumnado deberá falar e escribir en galego nas súas probas e, de non facelo, a proba en cuestión será cualificada con 0 puntos. Entenderase que unha proba está noutra lingua e non en galego cando o nivel de incorreccións supere o dobre do permitido, isto é, cando a unha proba lle corresponderían 4 puntos de rebaixa por incorreccións lingüísticas.

Traballaranse aspectos sociolingüísticos que redunden nunha valoración positiva da lingua propia e na eliminación dos prexuízos, co obxectivo de que aumente o seu uso entre o alumnado e que poidan desenvolverse en galego sen atrancos e mesmo cun certo grao de calidade. en calquera caso, que poidan rematar esta etapa obrigatoria cunha mesma competencia nas linguas oficiais de Galiza.

Criterios de promoción:

Cada avaliación terá un peso porcentual específico na nota final de curso, deixando claro desde o inicio que todas as avaliacións contan. A fórmula ponderada para a obtención da cualificación final será:
 1° trimestre, 20% + 2° trimestre, 35% + 3° trimestre, 45% = Cualificación final

Criterios de recuperación:

O alumnado que obteña avaliación negativa dun trimestre, poderá acceder á súa recuperación do seguinte xeito:

- Se soamente suspendeu un dos exames, repetirá ese exame.
- Se suspendeu os dous exames, realizará un exame con contidos extraídos dos dous exames.
- Se tamén suspendeu a lectura, terá que entregar un traballo sobre un libro de lectura diferente do entregado, e repetir o exame que corresponda.

Na recuperación a nota máxima que se pode ter é un 6. A mínima para recuperar a avaliación un 5.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

O alumnado que ten materias pendentes deberá realizar un boletín de exercicios (50% da nota) e un exame (50% da nota) en cada trimestre. Deben alcanzar unha media aritmética de 5 para superar a materia.

6. Medidas de atención á diversidade

Co alumnado con NEE seguiranse as indicacións recibidas do Departamento de Orientación. E en xeral adoptaranse, sempre que for posíbel, as seguintes medidas:

Dentro da aula

- Sentarse cerca da mesa do profesorado e lonxe de portas, fiestras, papeleiras e lugares de maior tránsito.
- Enriba da mesa só estarán os materiais que necesite para realizar a tarefa, e, ao remate, deberá recollelos e gardalos, e hase de evitar que acabe xogando con eles e convertendo a mesa nun pequeno taller.
- Manter un ambiente estruturado, motivador e con rutinas predicíbeis axudará a que o alumnado se sinta seguro e saiba que ten que facer en cada momento.
- Alternar actividades teóricas con traballo práctico.
- Utilizar estratexias para captar a atención inicial como cambios de entoación, xesticulación.
- Segmentar as actividades longas e limitar o número destas.
- Supervisar frecuentemente a realización, para reforzar positivamente ou para reconducir a execución ou as distraccións.
- Conseguir a colaboración dun compañeiro ou dunha compañeira co que poida realizar as tarefas de maneira colaborativa.
- Non sobrecargar de tarefas para a casa, e seleccionar ben aquelas que se consideren máis importantes.

O profesorado para compensar as dificultades na memoria de traballo que ten este alumnado e a escasa duración temporal nas súas Estratexias expositivas debe :

- Antes de empezar, asegurarse que atende e focalizar a atención nos conceptos "clave".
- Manter o contacto visual, permanecer cerca, promover a súa participación con preguntas sinxelas. - Utilizar estratexias de categorización e imaxes mentais de conceptos.

Exames ou probas escritas. Para mellorar o éxito das probas escritas é necesario:

- Utilizar diferentes formas e instrumentos de avaliación, complementar os exames escritos de forma oral cando se observa que están incompletos.
- Que os exames escritos sexan curtos e con preguntas breves, cerradas, claras e con vocabulario sinxelo.
- Alternar a forma de presentación das cuestións que ten que responder o alumnado (de forma oral, escrita ou coas novas tecnoloxías).
- Deixar máis tempo para os exames ou probas escritas, incluso dividilas en dúas sesións, e ser flexibles na súa duración.
- Presentar escrito o texto dos exames, salientando as partes máis importantes de cada cuestión e, no caso de preguntas complexas, diferenciando ben cada tarefa.
- Deixar suficiente espazo entre as preguntas, e supervisar a súa comprensión e execución.
- Pedir que se revisen os traballos e os exames antes de entregalos, e comprobar que contestou a todo. Esquécese de darlles a volta ás follas dos exames.

Para os seus trastornos de conduta

- Evitar as recriminacións verbais, corrixir en privado e felicitar en público.
- Ignorar os comportamentos de chamadas de atención que non son moi molestos.

- Permitir momentos de descanso, como levantarse, borrar o encerado, repartir cadernos.
- Establecer consignas non verbais co alumnado para advertilo do incumprimento dalgunha norma.
- Anticiparse e prever situacións que poidan presentar problemas.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - - A comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X
ET.2 - - A competencia dixital	X	X	X	X	X	X
ET.3 - - O fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X
ET.4 - - A educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X
ET.5 - - A igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X
ET.6 - - A creatividade	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Alén diso, pola peculiaridade da materia de Lingua Galega e Literatura, a comprensión lectora e a comunicación oral e escrita, ao formar parte do currículo, serán elementos tratados dunha ou doutra maneira en todas as unidades didácticas, polo que non aparecen singularizados en ningunha delas.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Visita á Casa de Otero Pedrayo e Roteiro sobre a Esmorga	Interdisciplinar. En colaboración co departamento de Bioloxía	X		
Día de Rosalía	Actividade conmemorativa realizada no centro.		X	
Día da mundial da Radio a través de Ponte nas ondas!	Actividade conmemorativa realizada no centro.		X	
Certame de poesía Beatriz da Serra	Actividade ofertada ao alumnado para que participe voluntariamente		X	X
Participación no certame As imaxes do patrimonio	Actividade ofertada ao alumnado para que participe voluntariamente		X	X
Actividade de tradución CABAL	En colaboración coa Facultade de Tradución da UVigo e o departamento de Lingua española.		X	X
Actividade teatral	En colaboración coa Vicedirección. Conmemoración das Letras Galegas			X

Observacións:

Todas elas axudan a potenciar a motivación, a comprensión e a aprendizaxe. Serven para reforzar a adquisición dos contidos dunha maneira práctica. Permiten a socialización, a creatividade e descubrir habilidades do alumnado fóra do ámbito escolar, ademais de saír da rutina.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
9. Fíxose un seguimento continuo da programación didáctica ao longo do curso e realizáronse as modificacións e adaptacións necesarias.
12. Axustáronse as unidades didácticas á temporalización indicada e desenvolvéronse as actividades propostas de acordo á súa secuenciación.
13. Mantívoase a coherencia entre obxectivos, criterios de avaliación, contidos e os mínimos de consecución.
Metodoloxía empregada
5. O alumnado foi informado detalladamente dos criterios e instrumentos de avaliación e cualificación establecidos.
6. Impartíuse a clase de forma amena, con explicacións claras e exemplificacións sinxelas e comprensibles.
14. Utilizáronse procedementos, criterios e instrumentos de avaliación adecuados.
15. Empregouse unha metodoloxía precisa e variada, con uso de materiais diversos.
19. Analizáronse as cualificacións do alumnado e valoráronse as porcentaxes de aprobados e suspensos na materia.
21. Corrixíronse as probas no prazo establecido, e analizáronse e comentáronse posteriormente na aula.
23. Pasóuselle ao alumnado un cuestionario-enquisa a respecto da práctica docente do profesor ou profesora.
24. Fomentouse que o alumnado utilizase a lingua galega habitualmente na clase co profesor ou profesora e cos seus compañeiros e compañeiras.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
7. Respectouse a puntualidade á hora de entrar na aula e mostrouse unha actitude entusiasta e dinámica.
Medidas de atención á diversidade
3. Atendeuse adecuadamente a diversidade do alumnado e aplicáronse os protocolos correspondentes
4. Logo de realizarse a avaliación Inicial e de recibir a información transmitida polo Departamento de Orientación, mantívose o seguimento personalizado de todo o alumnado ao longo do curso
16. Propuxéronse e concretáronse actividades de seguimento para atender a diversidade do alumnado: NEAE, repetidores/as, ACS, reforzos.
Clima de traballo na aula
1. Propiciouse un ambiente motivador na aula.
2. Respectouse o alumnado e demostrouse sensibilidade ante os seus problemas e as súas diferenzas, tanto culturais como de procedencia.
20. Potenciouse a participación, o diálogo e a reflexión dentro da aula.

Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
10. Estableceuse unha comunicación fluída e constante con outros departamentos, equipos e grupos de traballo específicos.
17. Participouse no Plan lector do centro e en actividades programadas por outros grupos ou equipos docentes (EDLG, Equipo de Biblioteca etc.).
18. Asistiuse ás reunións de departamento achegando ideas, información e modificacións á PD, valorando os resultados das avaliacións do alumnado e propondo estratexias de mellora.
22. Mantívoose contacto regular coas familias para seren informadas de todo o proceso de ensino-aprendizaxe das fillas ou fillos.
Outros
8. Procurouse a actualización profesional, tanto no que se refire a aspectos didácticos xerais e específicos da materia como no ámbito das novas tecnoloxías.
11. Estableceuse unha comunicación continuada co alumnado imposibilitado para asistir temporalmente ao centro (atención domiciliaria, hospitalización etc.), a través da aula virtual ou doutras comunicacións telemáticas.

Descrición:

Resulta fundamental que o profesorado posúa ferramentas e empregue procedementos útiles para avaliar o proceso do ensino e a súa práctica docente. Esta valoración efectúase, tal e como indica a normativa vixente, a través duns indicadores de logro "o profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o cal establecerá indicadores de logro nas programacións docentes".

Estes indicadores xiran arredor de tres aspectos: ao referente á actitude profesional dentro da aula, ao coñecemento e á actitude a respecto do alumnado e ao cumprimento do establecido na programación didáctica.

Os ditos indicadores de logro valoraranse nunha escala de 0 a 5, e os seus resultados deben ser inseridos dentro da memoria final.

Para recompilar información e elaborar os indicadores de logro poderanse utilizar os cuestionarios que lle foron proporcionados ao alumnado, mesmo ao final de cada trimestre e ao remate do curso.

Todos estes datos formarán parte de memoria final e deben terse en conta para que se poidan corrixir as deficiencias detectadas na PD do próximo curso.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación será unha ferramenta flexible, unha guía que será continuamente avaliada pola docente e polo propio alumnado para adaptala ás necesidades educativas da aula. Esta adaptación poderá consistir, se os datos así o recomentan, non só na reformulación de actividades, senón tamén na maneira de expor os contidos.

Para a consecución deste obxectivo realizarase unha avaliación continua desta ferramenta e moi especialmente, ao finalizar o curso, realizarase unha avaliación da materia por parte do alumnado, así como unha autoavaliación para poder implementar as medidas correctoras pertinentes de cara ao curso vindeiro.

En función dos resultados, realizaranse os cambios ou as adaptacións pertinentes nesta programación.

9. Outros apartados